

(18)

Viața noastră cea de toate zilele
București, II, nr. 28 (79), martie, 16 iunie

„DECLARAȚIA DE LA CHIȘINĂU” Cum a fost furată BASARABIA

3 zile, 7 ședințe, 64 de comunicări științifice, cu participarea istoricilor din 16 state; acesta ar fi bilanțul sec al cifrelor privind Conferința Internațională de la Chișinău (26—28 iunie 1991), despre Pactul Molotov-Ribbentrop.

Cuvântările președintelui Republicii Moldova, Mircea Snegur, și ale președintelui Parlamentului Republicii, Alexandru Moșanu, urmate de cele 15 comunicări ale istoricilor-gazde, au dat dubla semnificație a evenimentului: prin adevăr istoric, la triumful dezideratelor naționale ale prezentului. „Declarația de la Chișinău”, document adoptat la finalul conferinței, transmite lumii acest dublu mesaj. Redăm, în cele ce urmează, câteva extrase din acest document solemn, considerând că pentru noi, românii de pretutindeni, fiecare enunț ar trebui să devină subiect de meditație și platformă de luptă.

„Noi, participanții la Conferință (...) pe baza discuțiilor purtate în zilele de 26—28 iunie 1991, aici, la Chișinău — capitala Republicii Moldova, declarăm următoarele: Caracterizarea generală a Pactului: „Tratatul de neagresiune între Germania și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, cunoscut sub numele Pactul Ribbentrop-Molotov, semnat la Moscova la 23 august 1939, împreună cu prevederile protocolului său adițional secret, au generat conflicte, suferințe, drame și destabilizarea situației politico-militare

odată a afectat direct populația și teritoriile Basarabiei, nordului Bucovinei și Herței — străvechi teritorii românești. Această înțelegere, expresie a politicii arogante de dictat și dispreț față de soarta și viața altor popoare, față de normele de conviețuire a națiunilor civilizate, a avut consecințe care, din păcate, mai dăinuie și astăzi. Așa-numitul Pact de neagresiune încheiat între cele două regimuri totalitare ale Europei a rămas cunoscut în istorie ca actul prin care sistemele dictatoriale stalinist și hitlerist au pus în practică planurile lor expansioniste care au dus la declanșarea celui de-al II-lea război mondial. Pactul Ribbentrop-Molotov a constituit, în realitate, apogeul colaborării între Uniunea Sovietică și Germania”.

Consecințele directe pentru români: „Anexarea de către Uniunea Sovietică a Basarabiei, Nordului Bucovinei și Ținutului Herței, teritorii care nu-i aparțineau și asupra cărora nu avea nici un drept, a constituit primul act al tragediei naționale — sfirtecarea României în anul 1940 — punând la grea încercare întregul popor român, și l-a adus imense suferințe și incalculabile daune. Trecerea totală a acestor teritorii în componența U.R.S.S. a generat pentru decenii consecințe dramatice pentru întreg poporul român, îndeosebi pentru populația din teritoriile respective”.

După ce prezintă argumentele istorice privind drepturile, legitimitățile și vicisitudinile prin care a trecut statul și poporul român în relațiile cu statul rus și sovietic (1812—1989), „Declarația de la Chișinău” conchide dezideratele prezentului: „În lumina aprecierilor politico-juridice ale Congresului deputaților poporului din U.R.S.S. din 24 decembrie 1989, declarațiile parlamentelor Lituaniei, Letoniei, Estoniei, Moldovei, Poloniei și României și a punctelor de vedere exprimate în comunicările științifice prezentate în cadrul Conferinței (...), pornind de la valorile general-umane ale libertății și democrației, considerăm că Pactul și Protocolul său adițional secret sînt nule ab initio iar consecințele lor trebuie eliminate”. „În contextul dezvoltării și aprofundării procesului general-european (...), acționînd pe baza dialogului și a conlucrării mutuale, ținînd cont de nolle realități, participanții la Conferința de la Chișinău se pronunță în favoarea unor soluții politice care să conducă la eliminarea actelor de injustiție și abuz comise prin recurgerea la forță, dictat și anexiuni atît în perioada premergătoare ei și în timpul celui de-al II-lea război mondial, în deplin consens cu principiile Actului Final de la Helsinki și ale Cartei de la Paris pentru o nouă Europă”.

Reamintind afirmația din introducerea acestei succinte prezentări — subiectul de meditație și obligația morală de luptă a tuturor românilor — promitem să revenim cu noi informații privind Conferința de la Chișinău.

dr. LIVIA DANDARA

